

vanlig måte gjennom statsbudsjettet. Solbergs standpunkt i debatten var altså at regjeringskvartalet bør finansieres utenfor statsbudsjettet. Kritikerne mente det motsatte, og de argumenterte med at en slik budsjettpraksis ville omgå handlingsregelen.

Politisk redaktør i Aftenposten, Kjetil Alstadheim, var blant dem som reagerte på uttalelsen til statsministeren:

«Det skulle bare mangle [at Solberg beklaget]. Det hun gjorde der, var en klassisk stråmannsargumentasjon. Du lager deg en motstander og tillegger den meninger det er lett å argumentere mot. Ingen har sagt det hun argumenterer mot. Det ville være det samme som å svare henne med å si at det regjeringen nå foreslår, betyr at terroristen greide å sprengte handlingsregelen. Det ville vært like fordommende i den debatten. Det synes jeg ikke en statsminister skal drive med.» (Myklebust, 2019)

Solbergs utspill gir altså et feilaktig inntrykk av motpartens synspunkt, og hun argumenterer dermed mot en stråmann. For statsministeren fremstiller det som om uenigheten handler om hvorvidt man skal gjenoppbygge regjeringskvartalet i det hele tatt. Det stemmer ikke. Meningsmotstanderne hennes argumenterer mot å finansiere gjenoppbyggingen «under strek», ikke mot selve gjenoppbyggingen. Prosjektet kan selvfølgelig finansieres på vanlig vis gjennom statsbudsjettet, men det krever vanskelige politiske prioriteringer. Når Solberg likevel gir inntrykk av at de er imot et nytt regjeringskvartal, blir det imidlertid langt enklere å avfeie kritikken deres.

Men er utspillet egentlig et argument som støtter standpunktet («Regjeringskvartalet bør finansieres utenfor statsbudsjettet»)? Det er rimelig å forstå Solbergs argumenter slik: «Hvis vi ikke gjenoppbygger, blir regjeringskvartalet stående som et monument over terrorhandlingene», og «Hvis vi ikke gjenoppbygger, sier vi at terroristen vant». Det er vel tvilsomt om noen av disse påstandene

stemmer, men vi setter det til side for øyeblikket. Den sentrale svakheten i argumentasjonen er at dette uansett bare er konsekvenser av ikke å gjenoppbygge. Det er med andre ord motargumenter mot stråmannsstandpunktet, ikke mot kritikernes egentlige standpunkt. For at slike angivelige konsekvenser skal være relevante, måtte statsministeren i tillegg ha etablert at hvis vi ikke finansierer regjeringsskvartalet «under strek», så får vi ikke gjenoppbygd overhodet. Den påstanden mangler det imidlertid argumentasjon for, og det er også en påstand meningsmotstanderne vil benekte.

Solbergs utspill knytter meningsmotstanderne urettmessig til 22. juli-terroristen. Å si seg uenig med et budsjettgrep – eller å være motstander av gjenoppbyggingen, for den saks skyld – kan selvfølgelig ikke sidestilles med å la terroristen «vinne» eller å ønske «et monument over terrorhandlingen».

1.5 Logikk og retorikk

Argumenter bidrar til å forme oppfatningene våre. Hvorvidt vi bør slutte oss til et standpunkt, avhenger av hvordan vi vurderer argumentene. Når vi ikke selv deltar i diskusjonen, vurderer vi likevel argumentene vi hører eller leser. Noen argumenter mener vi er gode, andre argumenter avviser vi. Men hva er det egentlig som gjør et argument godt eller dårlig? For å kunne besvare det spørsmålet er det først viktig å tenke på hva vi bruker argumenter til.

Argumenters retoriske funksjon